

Un viatge per la història de la raó

El Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat (MuVIM) obrirà finalment les portes el proper 28 de juny després de més de dos anys de múltiples polèmiques sobre la concepció i els continguts del museu. Una exposició al voltant del mobiliari del segle XX i una mostra de maquetes de l'arquitecte Vázquez Consuegra acompanyaran la inauguració definitiva de l'exposició permanent, instal·lada fa un any i mig, sobre l'evolució del pensament.

Han passat tres anys des que l'aleshores president de la Diputació de València i ara conseller de Cultura, Manuel Tarancón, va col·locar la primera pedra del futur Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat. Tres anys en què aquest projecte, estendard de la política cultural de la Diputació de València i primer pas per a la recuperació del malmès barri de Velluters de València, ha vist modificada significativament tant la seua concepció com els seus continguts: el que en un principi es va crear com a Museu de la Il·lustració Valenciana va passar després a ser el Museu Valencià de la Il·lustració, per convertir-se finalment en el Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat (MuVIM), en un intent d'"evitar una visió excessivament historicista que tenia data de caducitat", en paraules del diputat de Cultura de la Diputació, Antonio Lis. Altres veus, en canvi, atribueixen l'ampliació del nom i dels continguts a la necessitat d'"omplir el museu com fóra".

El fet és, però, que després de molts entrebancs, de multitud de dates inaugurals mai complertes –la primera inauguració estava prevista per l'abril de 1999–, i de constants modificacions en les exposicions permanents i temporals, el MuVIM s'inaugurarà el proper 28 de juny amb l'assistència del president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, i del president de la Diputació de València, Fernando Giner, hereu de l'enverinat projecte del MuVIM. I és que Giner va haver d'assumir la tasca de fer realitat un museu –una aposta personal del seu antecessor Tarancón– que ningú no sabia ben bé com omplir. Durant un temps, fins i tot es va parlar de cedir-ne la gestió al

Consorci de Museus de la Generalitat Valenciana.

Si la creació d'aquest museu –que ha costat més de 2.000 milions de pessetes– ha estat envoltada de polèmica, l'exposició permanent que finalment omplirà el museu tampoc no n'ha quedat exempta. Aquesta mostra, instal·lada en realitat des de fa un any i mig, il·lustra en un itinerari de més de 2.000 m² en rampa descendent l'evolució del pensament començant per l'edat mitjana fins arribar a les arrels del pensament modern: el paper dels monestirs medievals en la transmissió de la cultura clàssica, la significació del Renaixement, la importància de la impremta, la revolució científica de l'edat moderna, el racionalisme o la religió.

Es tracta d'un recorregut guiat per actors disfressats que vol explicar al públic la transcendència del pensament filosòfic occidental en general i de la Il·lustració en particular. Els ninots que representen els monjos de l'edat mitjana, els decorats i escenaris molt a l'estil dels parcs temàtics i les biblioteques i cases de cartró-pedra que es poden veure en aquest itinerari han motivat les més diverses crítiques, que consideren, a més, que el museu s'orienta a un públic essencialment escolar. Juntament amb tota aquesta "Aventura del pensament" –títol de l'exposició permanent– en una de les sales contigües es podrà contemplar un exemplar de l'*Encyclopédie* de Diderot i D'Alembert, l'obra més emblemàtica de la Il·lustració històrica.

Tot i que és precisament aquesta mostra la que proporciona al MuVIM la seua raó de ser, les referències a la il·lustració valenciana són escasses i el paper dels il·lustrats valencians ha quedat certament desdibuixat. De fet, l'ex-

posició monogràfica prevista sobre la figura de Gregori Mayans, un dels màxims representants de la Il·lustració valenciana, no s'inaugurarà finalment el proper dijous.

'Cent anys, cent cadires'. La mostra que estrenarà la sala d'exposicions temporals –cedida finalment al Consorci de Museus de la Generalitat Valenciana i convertida en la nova Sala Parpalló– proposa un curiós recorregut per la història de l'art del segle XX. Un centenar de cadires procedents del Vitra Design Museum –situat en la frontera d'Alemanya, França i Suïssa– en són les protagonistes. Cadires amb preus que oscil·len entre les 10.000 i les 350.000 pessetes; cadires representatives de la història del mobiliari dissenyades per 75 arquitectes i dissenyadors industrials des del 1898 fins els nostres dies; cadires de Mies van der Rohe, de Le Corbusier o de Frank Gehry; cadires de fusta, d'alumini o de cartró premsat. Tot un univers que, com explica un dels dos comissaris de la mostra, el crític d'art Manolo García, “té molt a veure amb el desenvolupament industrial de cada país i també amb els materials de què disposa”.

“Amb aquesta mostra –afegeix el comissari– he descobert que els arquitectes, per tal de guanyar-se la vida, han hagut de mantenir un diàleg molt fluid amb l'artesanat, de manera que un arquitecte construeix una casa, però també l'omple. En canvi, aquesta doble faceta no la tenen ni els escultors ni els pintors.”

Les peces de l'exposició “Cent anys, cent cadires”, que es podrà visitar fins el mes d'octubre, representen tots els moviments artístics del segle XX: des del modernisme alemany fins la tradició holandesa, la Bauhaus, les avantguardes dels anys 30 i 40, l'eclosió del disseny americà als anys 50, el pop art o la renovació italiana en les dècades dels 60 i 70.

La mostra, ordenada cronològicament, comença amb la primera cadira de l'arquitecte eslovac Adolf Loos, del 1898, i finalitza amb la darrera dissenyada per l'arquitecte israelià Rom Arad, el 1997. Més propers a casa nostra, tro-

VITRA DESIGN MUSEUM

Sis mostres representatives de les cent cadires que s'inclouen en l'exposició 'Cent anys, cent cadires' procedents del Vitra Design Museum. De dalt a baix i d'esquerra a dreta, model MR 534 de Mies van der Rohe, del 1927. Al costat, peça de J. F. Hardoy, A. Bonet i J. Kurchan, del 1938. Davall, model Diamond Chair de Harry Bertoia, de 1952-53. Al costat, Lounge Chair, de Charles & Ray Eames, de 1956. Sobre aquestes ratlles, model del 1983 de Stiletto. I per últim, model Wiggle Side Chair, de Frank Gehry (1972-92).

MICHAEL GUTMAN / HERMANOS MAYO

Sobre aquestes línies, seu del Vitra Design Museum, dissenyat per l'arquitecte nord-americà Frank Gehry. A la dreta, l'actriu Dolores del Río, al costat d'una cadira de Mies van der Rohe.

bem les obres del dissenyador valencià Xavier Mariscal i dels arquitectes Oscar Tusquets i Antoni Bonet, aquest darrer, exiliat a l'Uruguai, des d'on, durant els anys trenta va establir col·laboracions amb l'arquitecte suís Le Corbusier. Per completar l'exposició, el públic tindrà l'oportunitat de comprovar personalment la comoditat —o incomoditat— de dotze models de cadires contemporànies.

Manolo García, pel Consorci de Museus de la Generalitat Valenciana, i Serge Mauduit, pel Vitra Design Museum, han estat els encarregats de seleccionar aquest centenar de cadires d'entre les més de 3.000 que col·lecciona el museu, entre mobiliari europeu i nord-americà. I és que el Vitra és un exemple, si més no curiós, en el món de l'art pel seu doble de vessant de fàbrica de cadires i mobiliari per a empreses i de fundació per a difondre la col·lecció de cadires que el seu director, l'industrial alemany Rolf Fehlbaum ha anat col·leccionant amb els anys. El seu interès per l'art l'ha dut ara a encomanar a cinc dels millors arquitectes mundials la construcció d'una nova fàbrica, d'un magatzem, d'una estació de bombers, d'un pavelló d'actes culturals i d'una nova seu per al museu. Tot, al voltant d'aquesta fundació cultural. L'anglès Nicholas Grims-

haw, l'iraquià Zaha Hadid, el portuguès Alvaro Siza i el nord-americà Frank Gehry es troben entre els arquitectes seleccionats.

Després de "Cent anys, cent cadires", la programació de la sala Parpalló continuarà a partir de novembre amb una exposició sobre l'arquitectura radical, procedent del Museu d'Art Contemporani de Lió i comissariada pel professor de la Universitat de Múrcia Francisco Jarauta. I a la primavera de 2002 s'inaugurarà la mostra "25 años de arte español", coordinada per l'exdirector de la Fundació Miró de Palma, Pablo Rico.

La darrera de les exposicions que s'inauguraran el dia 28 s'ubicarà al hall del museu i és una selecció de maquetes del prestigiós arquitecte sevillà Guillermo Vázquez Consuegra, autor del disseny del MuVIM. Aquest edifici —dens, majestuós i dinàmic però sobretot auster— ha rebut excel·lents crítiques per la seua estètica i funcionalitat. Seguint l'estil del sevillà —"la sobrietat és el millor aliat de la inspiració", ha dit en alguna ocasió l'arquitecte— els materials que s'han utilitzat en la construcció del MuVIM són "pocs i bons": formigó, acer, alumini, vidre i pedra natural. L'edifici de Vázquez Consuegra —autor també del Pabelló de la Navegació de l'Expo de Sevilla, de la restauració de part del conjunt de l'illa de

La Cartuja de Sevilla, del nou passeig marítim de Vigo i del Museo Nacional de Arqueología de Cartagena, entre d'altres— constitueix, de fet, un dels principals atractius d'aquesta nova seu cultural.

En aquesta ocasió, però, el Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat tampoc no s'ha salvat —com ja va passar amb el Museu de les Ciències de Santiago Calatrava— de la polèmica que darrerament envolta els projectes culturals del Govern valencià: construir grans monuments arquitectònics que abracen museus escassament dotats de continguts.

Amb polèmiques, modificacions i moltes incògnites incloses, el cas és que el MuVIM ja és una realitat. De moment, el museu vol convertir-se també un centre social i cultural de referència. Per això, a més de la Sala Parpalló —anteriorment ubicada al Centre Cultural la Beneficència— es traslladen a les seues instal·lacions la Institució Alfons el Magnànim i la col·lecció i biblioteca Alfons Roig. Per al futur queden la possibilitat d'adquirir els fons del Museu de la Història de la Ciència de la Universitat de València i una selecció de fotografies del col·leccionista José Huguet.

Rosanna Melià